

ความเป็นหลังนยุคของ นิโคโล มาเคียเวลลี ตัดสินในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง:
การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย วิธาน

Postmodernism of Nicolo Machievalli Justified in “The Prince”:
An Analytic, Appreciative and Applicative Study

วีระชัย ยศโสธร¹ / กิรติ บุญเจือ²

Weerachai Yossothorn / Kirti Bunchua

^{1,2} สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Program in Philosophy and Ethics, Graduate School, Saun Sunandha Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปรัชญา มีวัตถุประสงค์เพื่อถกเถียงว่าความคิดทางการเมืองของนิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง เป็นปรัชญาหลังนยุคหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามที่สนับสนุนว่าไม่เป็นปรัชญาหลังนยุค มีเหตุผล 2 ข้อ คือ 1) รูปแบบการปกครองมุ่งเฉพาะเรื่องผลประโยชน์โดยละเลยศีลธรรม และ 2) รัฐในรูปแบบต่างๆ ใช้เพียงกฎหมายในการบริหารปกครองประเทศเพื่อรวมศูนย์อำนาจไว้ที่เจ้าผู้ปกครองเท่านั้น แต่ผู้วิจัยกลับคิดเห็นตรงกันข้ามว่าเหตุผลของฝ่ายตรงข้ามทั้งสองข้อต่างมีจุดอ่อน ได้แก่ 1) ติความแบบแยกส่วน ไม่คำนึงถึงความจำเป็นและไม่แยกแยะเส้นแบ่งระหว่างเรื่องการปกครองกับเรื่องศีลธรรมทางศาสนา ทำให้เข้าใจผิดว่ามาเคียเวลลีพยายามทำลายความเชื่อทางศาสนาและเน้นการปกครองโดยมุ่งผลประโยชน์เฉกเช่นกลุ่มนยุคนิยม และ 2) ติความไม่รัดกุม คือ นำเฉพาะประเด็นที่มีประโยชน์ต่อการนำไปตีความแบบนยุคเท่านั้น แต่ไม่มองถึงเรื่องของศีลธรรมที่เป็นเกณฑ์เสริมเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารปกครอง และละเลยประเด็นด้านภูมิศาสตร์และวิธีการบริหารปกครองที่ต้องมีการกระจายอำนาจไปยังภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ ผู้วิจัยเสนอคำตอบใหม่ว่า ความคิดทางการเมืองของมาเคียเวลลี ในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง เป็นปรัชญาหลังนยุคสายกลาง ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ 1) ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี สนับสนุนให้เกิดการแสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่างด้วยพลังสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา 2) ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี มีเส้นแบ่งเรื่องกฎหมายและศีลธรรมอย่างชัดเจน และ 3) ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งโดยส่วนตนและส่วนรวม

คำสำคัญ : หลังนยุค, มาเคียเวลลี, เจ้าผู้ปกครอง

Abstract

This dissertation was a philosophical research, the objective of which was to discuss and find solution to the research question whether Machiavelli's political thought in "The Prince" was postmodernist. The counterpart argued that Machiavelli's political thought in "The Prince" could not be accepted as postmodernist due to two reasons:- 1) his public administration focuses exclusively on the benefits for state without any concern for political ethics; 2) his government approved public laws that endorsed central administration in which administrative power was bestowed on the supreme ruler only. The researcher objected to their proposal and discovered that their two arguments had defects due to the following reasons. 1) There was a partial and biased explanation of Machiavelli's political thought: they did not see the fine line that separates the objectives of public administration from ethics, morality and religions. Their misinterpretation eventually led to their misunderstanding, misjudgment and pseudo accusation that Machiavelli had an objective to destroy religions and concerns exclusively the public utility without caring a violation of morality in the same way as politico-philosophical approach of modernism. 2) Their selective reading of Machiavelli's text: they did not have a holistic understanding of Machiavelli's political writing in "The Prince". They draw only parts of his writings that supported their modern political philosophy. They ignored other parts of Machiavelli's text that advised the princes/ rulers/ administrators to care for moral and good governance principles in public administration. They failed to bring into consideration the politico-geographical facts during Machiavelli's

lifetime which needed the decentralization of political power. In this research, the researcher discovered that Machiavelli's political thought in "The Prince" was a kind of 'Moderate Postmodern Philosophy' by three reasons. 1) Machiavelli's political thought supported the use of creative, adaptive, cooperative and inquisitive powers to reach common standpoint and to withhold the differences. 2) Machiavelli's political thought indicated a divide-line between laws and morality. 3) Machiavelli's political thought supported quality life development of each individual and that of the public.

Keywords: Postmodernism, Machiavelli, The Prince

บทนำ

ความสำคัญของปัญหานี้มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยว่า ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง (The Prince) เป็นปรัชญาหลังนวยุคหรือไม่ เพราะจากการศึกษาพบว่านักวิชาการจำนวนไม่น้อยที่มองว่าแนวคิดทางการเมืองการปกครองของมาเคียเวลลีเป็นแนวคิดที่ไร้ศีลธรรมจรรยา สอนให้ผู้ปกครองเป็นคนเจ้าเล่ห์ หน้าไหว้หลังหลอก ทำให้ไวใจไม่ได้ ในช่วงที่เขาเขียนหนังสือเจ้าผู้ปกครองเผยแพร่ในช่วงแรกก็พบว่า สภาแห่งเตรินท์ (Council of Trent) ก็มีมติยืนยันโครงการของสันตะปาปาที่ออกมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1559 ในการกำหนดให้หนังสือเจ้าผู้ปกครองเป็นหนังสือต้องห้ามรวมทั้ง พระเจ้าเฟรดเดอริกมหาราชแห่งปรัสเซียด้วยที่ไม่ละเลยโอกาสที่จะเขียนอะไรออกมาในนามของตนเองเพื่อต่อต้านและโจมตีงานเขียนเรื่องเจ้าผู้ปกครองของมาเคียเวลลี นอกจากนี้ หนังสือ เจ้าผู้ปกครอง ยังถูกมองว่าเป็นเพียงผลงานของผู้แสวงหางานทำ หรือเป็นตัวแบบความคิดอันชั่วร้ายอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ก็เชื่อว่าจะไม่มีการมองงานเขียนเรื่องเจ้าผู้ปกครองของมาเคียเวลลีในแง่ดีหรือแง่ธรรมดาศาเอาเสียเลย หลังจากมรดกกรรมของมาเคียเวลลี มีตรสหาย

ของมาเคียเวลลีบางคนกล่าวว่า มาเคียเวลลีเขียนหนังสือเรื่อง เจ้าผู้ปกครอง โดยมุ่งหวังว่าหากพวกเมดิชีปฏิบัติตามนโยบายที่เสนอแนะไว้ก็จะได้ประสบกับความพิ้นาศไปใบที่สุด (Niccolo Machiavelli, 1950, p. 103) นักปรัชญานามกระเดื่องอย่าง สปิโนซาเห็นว่ามาเคียเวลลีเขียนหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครองขึ้นเพื่อแสดงให้ประชาชนผู้เป็นเสรีทั้งหลายได้ระมัดระวังการที่จะมอบสวัสดิภาพของตนให้อยู่ในมือของคนคนเดียว เพราะผู้เป็นทรราชนั้นหากไม่ห่อเหิมจนเกินเลยถึงขนาดที่คิดว่าจะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้แล้ว ก็ย่อมต้องกลัวเกรงต่อภัยที่จะคุกคามตน และเพราะฉะนั้นจึงต้องทำทุกอย่างเพื่อตนเองและวางแผนต่อต้านประชาชนมากกว่าที่จะปฏิบัติงานเพื่อความผาสุกของประชาชน และว่ากันว่ารัฐโซซึกมีความเห็นอย่างเดียวกันกับสปิโนซา ในยุคหลังๆ นักวิชาการเริ่มมองมาเคียเวลลีในแง่ที่ดีขึ้น โดยเห็นว่า หนังสือ เจ้าผู้ปกครอง ไม่ได้เป็นอะไรมากกว่าคู่มือสำหรับผู้ปกครองเล่มหนึ่งในบรรดาหลายๆ เล่มของสมัยกลาง ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวประเพณีนิยมแบบเดิมๆ บ้างก็ว่า การที่มาเคียเวลลีเขียนบรรยายความสามารถของซีซาร์ บอร์เจีย อย่างเกินเลยความเป็นมนุษย์ปฏุชนธรรมดา แสดงว่าจริงๆ แล้ว หนังสือ เจ้าผู้ปกครอง ก็ไม่ได้มีอะไรมากไปกว่างานล้อเลียนที่ต่อต้านตระกูลเมดิซินั่นเอง และยังมีอีกหลายคนที่เห็นว่าบทสุดท้ายของหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครอง ที่มาเคียเวลลีเรียกร้องให้อิตาลีรวมตัวกันเพื่อต่อต้านรุกราน เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกชาตินิยมอิตาลีอันเป็นโฉมหน้าที่แท้จริงของมาเคียเวลลี นอกจากนี้ยังเห็นว่ามาเคียเวลลีเป็น “นักวิทยาศาสตร์” ที่พยายามสังเกตเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ทั้งในอดีตและร่วมสมัย แล้วนำมาสรุปอย่างเป็นวัตถุวิสัยหรืออย่างที่เป็นอยู่จริง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจความคิดทางการเมืองการปกครองของ มาเคียเวลลี โดยเฉพาะที่ปรากฏในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง (The Prince) โดยต้องการศึกษาให้ทราบว่าความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง (The Prince) เป็นปรัชญาหลังนวยุคหรือไม่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปรัชญาเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดจากการประนีประนอมทุกฝ่าย เท่าที่จะทำได้และมีเหตุผลเหนือกว่าทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตอบคำถามวิจัยในเชิงปรัชญา
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

คำถามวิจัย

ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือ The Prince เป็นปรัชญาหลังนวยุคหรือไม่?

สถานภาพของคำถาม

นักรัฐศาสตร์ล้วนได้เรียนแนวคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในฐานะแนวคิดแบบอำนาจเผด็จการ โดยกำหนดให้เป็นไปตามปรัชญานวยุค และดูเหมือนว่าจะเชื่อกันเช่นนั้นอย่างไม่คิดสงสัยเพิ่มเติมขึ้นไปอีก หากแต่แนวคิดของมาเคียเวลลี มีจุดเด่นที่ชี้ถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่ยึดตัวเองเป็นหลัก ซึ่งชี้ตามสารัตถะของมนุษย์อันสอดคล้องกับปรัชญาอัตถิภาวะนิยม แต่ท้ายที่สุดก็เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีพอเพื่อนำสังคมสู่ความสุขความเจริญได้ จึงสามารถใช้วิจารณ์ญาณมองได้ว่าเป็นปรัชญาหลังนวยุค

คำตอบสมมติฐาน

ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือ เจ้าผู้ปกครอง (The Prince) เป็นปรัชญาหลังนวยุค เพราะมาเคียเวลลีส่งเสริมระบบการเมืองการปกครองที่มีระบบการบริหารงานที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักคุณธรรม (Morality) หลักความโปร่งใส (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หลักความคุ้มค่า (Cost – effectiveness or Economy) หลักการบริหารจัดการที่ดีนี้ถูกขับเคลื่อนด้วยจริยธรรมดูแลตามแนวทางของปรัชญาหลังยุคสายกลางด้วยการสร้างสรรค์ ปรับตัวร่วมมือ และแสวงหาซึ่งความสุข เป็นความสุขบนความสุขของตนเองและผู้อื่น เป็นคุณภาพชีวิตของคนในรัฐ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางกรอบการวิจัยเกี่ยวกับมโนคติทางการเมืองของนิโคโล มาเคียเวลลี โดยศึกษาจากงานเขียนในหนังสือที่ชื่อว่า The Prince ค.ศ. 1513 โดยใช้ฉบับ

แปลเป็นภาษาไทยของสมบัติ จันทรวงศ์ ปี พ.ศ. 2542 เป็นหลัก ส่วนหนังสือแปลเล่มอื่นๆ จัดว่าเป็นหนังสือสำหรับขยายความเพิ่มเติม

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยทางปรัชญาสองแนวทางอันได้แก่ วิชาภาษวิธี (dialectics) และวิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (discursive)

วิชาภาษวิธี คือการตั้งคำถามที่อาจตอบได้หลายคำตอบที่เป็นไปได้ (pluralistic)

วิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คือการรับฟังเหตุผลที่สนับสนุนแต่ละคำตอบ เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดจากการประนีประนอมทุกฝ่ายเท่าที่จะทำได้ และมีเหตุผลเหนือกว่าทุกฝ่ายเท่าที่จะเป็นไปได้

เนื้อหาที่เสนอมุ่งประกอบทั้งหมด 3 ส่วนคือ วิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้ามที่ให้เหตุผลสนับสนุนว่า มาเคียเวลลีเป็นนักคิดตามแนวคิดของกลุ่มนวยุคนิยม สามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรก ได้แก่รูปแบบการปกครองมุ่งเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ โดยละเลยศีลธรรม ประเด็นที่สอง ได้แก่รัฐในรูปแบบต่างๆ ใช้เพียงกฎหมายในการบริหารปกครองประเทศเพื่อรวมศูนย์อำนาจไว้ที่เจ้าปกครองเท่านั้น

ผู้วิจัยวิจารณ์ทรรศนะของฝ่ายตรงข้ามว่า เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามทั้งสองประเด็นต่างมีจุดอ่อน 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก เกิดจากการตีความแบบแยกส่วน ไม่คำนึงถึงความจำเป็นและไม่แยกแยะเส้นแบ่งระหว่างเรื่องการปกครองกับเรื่องศีลธรรมทางศาสนา ทำให้เข้าใจผิดว่า มาเคียเวลลีพยายามทำลายความเชื่อทางศาสนาและเน้นการปกครองโดยมุ่งผลประโยชน์เฉกเช่นกลุ่มนวยุคนิยม ประเด็นที่สอง เกิดจากการตีความที่ไม่รัดกุม คือ นำเฉพาะประเด็นที่มีประโยชน์ต่อการนำไปตีความแบบนวยุคเท่านั้น แต่ไม่มองถึงความจำเป็นและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นว่า การปกครองรัฐจะปกครองในรูปแบบใดก็ตาม จำเป็นที่จะต้องมีเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม มาเป็นเกณฑ์เสริมเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองด้วยกันทั้งนั้น จะอาศัย

เพียงกฎหมายบีบบังคับควบคุม ประเทศชาติก็ไม่อาจอยู่รอดได้ อีกทั้งฝ่ายตรงข้ามได้ละเลยประเด็นด้านภูมิศาสตร์และวิธีการบริหารปกครองที่ต้องมีการกระจายอำนาจไปยังภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ เพราะประเทศอิตาลีมีอาณาเขตที่กว้างขวาง จะอาศัยเพียงเจ้าผู้ปกครองปกครองอย่างทั่วถึงนั้นไม่อาจเป็นไปได้ เจ้าผู้ปกครองปกครองจึงเป็นเพียงผู้ให้นโยบายและรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน แสวงหาฉันทมติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ชอบธรรม มีความโปร่งใส ดังนั้น รัฐในรูปแบบต่างๆ ที่มาเคียเวลลีเสนอจึงไม่ได้ใช้เพียงกฎหมายในการบริหารปกครองประเทศเพื่อรวมศูนย์อำนาจไว้ที่เจ้าปกครองเพียงผู้เดียวอย่างที่ฝ่ายตรงข้ามได้กล่าวอ้าง

อภิปรายผลการวิจัย

คำตอบใหม่ของผู้วิจัย อาจยังมีประเด็นที่ก่อให้เกิดข้อสงสัยและสามารถทำให้เกิดฝ่ายแย้งขึ้นมาได้ว่า “ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง (The Prince) เป็นปรัชญานวยุค” เพราะเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับลัทธิปฏิญาณนิยม ลัทธิประโยชน์นิยม และลัทธิปฏิบัตินิยม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องตอบข้อข้องใจเหล่านี้ไว้ว่า ข้อแย้งของฝ่ายตรงข้ามที่อ้างนั้นเกิดจากการตีความแบบแยกส่วนเพื่อให้เห็นเพียงมุมมองที่เป็นนวยุคนิยม นอกจากนี้ยังตีความผิดบริบทจึงมีแนวโน้มที่สร้างความคลุมเครือต่อเนื้อหา นอกจากนี้ปัญหายังเกิดจากการตีความภาษาที่ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของมาเคียเวลลี เช่นคำว่าคุณธรรม ในความหมายของหนังสือเจ้าผู้ปกครองนั้น หมายถึง “ศาสนาที่ผูกพันมนุษย์ให้อยู่ด้วยกันในนครและในยามคับขันเป็นศาสนาซึ่งจะป้องกันนครด้วยความศรัทธา” (สมบัติ จันทรวงศ์, 2542: 36) แต่ฝ่ายแย้งกลับตีความว่ามาเคียเวลลีเป็นคนไม่มีศาสนา เป็นต้น อนึ่ง แม้ว่ามาเคียเวลลีจะยอมรับว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เห็นแก่ตัว แต่เขาก็ไม่ได้สอนให้มนุษย์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเหมือนกับเบนเอมิ และประโยชน์ส่วนรวมที่เขาเน้นนั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์เชิงวัตถุแต่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งชาติ

มาเคียเวลลีแยกแยะระหว่าง “การมีชีวิตอยู่จริง” กับ “การที่เราควรมีชีวิตอย่างไร” แต่เขาทำให้ “การที่เราควรมีชีวิตอย่างไร” มีความหมายอย่างเดียวกันกับ “จินตนาการของสิ่งนั้น” นั่นคือ เป็นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

และไม่เป็นจริง คือมันไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความเป็นจริงในปัจจุบันได้

แม้ว่าการเป็นตัวของตัวเองจะเป็นสิ่งที่ดี แต่มาเคียเวลลีก็ได้เป็นนักปรัชญาปฏิบัตินิยมที่เน้นความเป็นปัจเจกบุคคลมากจนเกินไป เขากลับแนะนำให้เจ้าผู้ปกครองแสวงหาการมีส่วนร่วมทั้งกับผู้ปกครองในเขตอื่น เหล่าอำมาตย์ กองทหาร และประชาชน และควรมีการฝึกฝนตนเองเพื่อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วม เช่น 1) การเอาชนธรรมชาติของตนเอง 2) การสร้างกองกำลังด้วยตนเอง 3) การสร้างรากฐานด้วยตนเอง 4) เจ้าผู้ปกครองจะต้องมี “คุณธรรม” (สมบัติ จันทรวงศ์, 2542: 32-33)

การฝึกฝนตนเองของเจ้าผู้ปกครองทั้งหมดทั้งหมดที่มาจากมาเคียเวลลีแนะนำนั้นเป็นการก้าวข้ามข้อเสียของนักปรัชญาปฏิบัตินิยม เพราะการเน้นความเป็นปัจเจกบุคคลมากจนเกินไปจะทำให้คนคนนั้นกลายเป็นคนเห็นแก่ตัวมองเข้าหาตนเองเป็นหลัก ทำให้ขาดการมองประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ข้อสงสัยที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอคำตอบใหม่ของผู้วิจัย อาจมีผู้โต้แย้งขึ้นมาได้ว่า “ความคิดทางการเมืองของ นิโคโล มาเคียเวลลี ในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง เป็นปรัชญานายุก” ผู้วิจัยได้ตอบข้อข้องใจที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าวแล้วว่า การตีความของฝ่ายตรงข้ามนั้นมีจุดอ่อนอยู่ ทั้งในด้านความสับสนกำกวมทางภาษา การตีความโดยไม่คำนึงถึงบริบท และเจตนาธรรมณของผู้แต่งหนังสือเรื่อง เจ้าผู้ปกครอง ฝ่ายตรงข้ามอาศัยเพียงการวิเคราะห์แยกส่วนเพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นที่ช่วยสนับสนุนว่าความคิดทางการเมืองของมาเคียเวลลีเป็นเพียงแนวคิดนายุกนิยมเท่านั้น ทั้งๆ ที่ความเป็นจริงแนวคิดของเขาที่ปรากฏในหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครองยังมีแนวคิดที่น่าสนใจอื่นๆ และสามารถตีความเป็นหลังนายุกได้ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าหากตีความไปในแนวนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดีกว่ากระบวนทรรศน์นายุก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน การบริหารปกครองก็ต้องคิดปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม เมื่อเราประเมินค่าอย่างรอบคอบแล้ว

สิ่งที่ต้องคิดต่อไปก็คือ เป้าหมายของการบริหารปกครองประเทศ ประเทศได้ตั้งเป้าหมายและทิศทางไว้ว่าอย่างไร เป้าหมายที่มีความเหมาะสมในยุคสมัยของมาเคียเวลลีกับยุคสมัยนี้ก็มีความแตกต่างกันไป เมื่อจะประยุกต์ใช้ในสมัยปัจจุบันเป้าหมายดังกล่าวที่ควรจะเป็นก็คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งประเทศ เมื่อได้ตั้งเป้าหมายไว้ดังนี้แล้ว เจื่อนไขสำคัญที่ผู้บริหารปกครองในระดับสูงจำเป็นต้องนำมาใช้คำนึงถึงต่อวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนี้ได้แก่

1) ถ้าในปัจจุบัน การบริหารปกครองประเทศเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจการปกครอง ผู้บริหารปกครองในระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้งหมด และผู้บริหารในระดับล่างจะมีอำนาจหน้าที่ลดลง ซึ่งทำให้ผู้บริหารระดับล่างเกิดความหวาดกลัวต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ และผู้บริหารระดับล่างอาจรู้สึกขาดอิสรภาพในการแก้ไขปัญหา ระหว่างกลุ่มและแผนงานของตนเอง

2) ถ้าการบริหารปกครองประเทศเป็นแบบกระจายอำนาจการปกครอง บุคลากรจะมีอิสระในการปฏิบัติงานและตัดสินใจเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามหน้าที่งานของตนเอง ดังนั้น ต้องกระจายอำนาจอย่างระมัดระวังและเหมาะสมเพื่อให้อำนาจหน้าที่ที่มอบหมายนั้นสามารถสร้างประโยชน์แก่ประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น ควรมีการสร้างสมดุลระหว่างการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจของผู้บริหารระดับกลางและผู้บริหารระดับล่าง ถ้ากรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา และผู้บริหารระดับสูงควรรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ในระยะยาว ซึ่งจะก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการจัดทำกลยุทธ์ในระยะยาวและความยืดหยุ่นของการปฏิบัติงานในระยะสั้นและส่งผลให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมใหม่ เพราะผู้บริหารระดับล่างสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติให้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่

แนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งประเทศจึงอยู่ที่การมีส่วนร่วม ผู้บริหารปกครองในระดับสูงควรมีนโยบายผลักดันให้ทุกภาคส่วน ทุกจังหวัด ทุกพื้นที่ ได้จัดกิจกรรมเพื่อแสวงหาการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้บริหารในระดับ

ล่างได้มีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินใจและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารปกครองในระดับสูงควรมีการประจุมวางแผนกับผู้บริหารระดับล่าง เพื่อให้เกิดการประจุมสาธารณะ เพราะการประจุมสาธารณะจะทำให้ผู้บริหารในพื้นที่ต่างๆ ได้เข้าถึงปัญหาที่แท้จริงของภาคประชาชน และเป็นการยืนยันปัญหาอย่างตรงจุดที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการสนับสนุนงบประมาณ องค์ความรู้ บุคคลากร เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ฯลฯ ต่อไป

ในด้านการเผยแพร่เพื่อให้เกิดการศึกษาปรัชญาการเมืองของมาเคียเวลลีในรูปแบบของหลังนวยุคนิยมสายกลาง ควรมีการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ในส่วนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป นั้น ผู้วิจัยขอเสนอให้นำเอาหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครองหรือ The Prince ของนิโคโล มาเคียเวลลีนี้มาวิเคราะห์ตีความในแง่มุมที่ผู้วิจัยยังไม่ได้กล่าวถึงหรือให้น้ำหนักความสำคัญในระดับลึก ยกตัวอย่างเช่น การวิจัยเรื่อง “ปัญหาและแนวทางแก้ไขการคอร์รัปชันทางการเมืองในหนังสือเรื่องเจ้าผู้ปกครองของนิโคโล มาเคียเวลลี” ในงานวิจัยเล่มนี้ควรมีการ

ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นรากเหง้าของการคอร์รัปชันของรัฐในรูปแบบต่างๆ ที่มาเคียเวลลีกล่าวถึงในหนังสือเจ้าผู้ปกครองจำแนกได้เป็น 4 รัฐ คือ รัฐที่ผู้ปกครองต่อกันมาโดยราชตระกูล หรืออาณาจักรเก่า (Hereditary Principalities) รัฐที่มีราชวงศ์หรือขุนนางหรือประชาชนที่สถาปนาตนเองขึ้นปกครอง หรืออาณาจักรใหม่ (New Principalities) รัฐที่เรียกว่าอาณาจักรร่วม (Composite Principalities) หมายถึง รัฐเเก่ารวมกับรัฐใหม่ที่ไปยึดมาได้ และรัฐที่ปกครองโดยสันตะปาปา (Ecclesiastical Principalities) ทั้ง 4 รัฐนี้ย่อมมีจุดอ่อนที่อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชันขึ้นได้ซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป ตามรูปแบบการปกครองจะเอื้ออำนวยให้เกิด จากนั้นก็ศึกษาแนวคิดการบริหารปกครองที่มาเคียเวลลีเสนอว่าสามารถแก้ปัญหาคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นนี้ได้หรือไม่เพียงใด ส่วนใดที่ขาดหายก็ควรเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะใช้วิจารณ์ญาณและพลังสร้างสรรค์ของตนในการแสวงหาต่อเติม ตลอดทั้งแนะนำการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน ก็จะเป็นงานวิจัยที่น่าสนใจและเกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ทั้งในด้านแนวคิดและในทางปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

สมบัติ จันทรวงศ์. (2542). **เจ้าผู้ปกครอง (The Prince)** โดย Niccolo Machiavelli. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
Machiavelli, N. (1950). **The Discourses**. translated by Christian E. Detmold. New York : The Modern Library.